Südschleswigscher Wählerverband

SSW

Pressemitteilung
Kiel, 10.06.2006

Pressesprecher Per Dittrich, Tel. (04 31) 988 13 83

SSW im Landtag

Düsternbrooker Weg 70
24105 Kiel

Tel. (04 31) 988 13 80
Fax (04 31) 988 13 82

Norderstraße 76
24939 Flensburg

Tel. (04 61) 144 08 300
Fax (04 61) 155 08 305

E-Mail: info@ssw.de

Lars Harms: I forening traditioner og nye netværk

Årsmødetale på Jørgensbyskolen i Flensborg

Sidste år havde vi jo en lang række debatter omkring mindretallets selvforståelse og dens forhold til Danmark. At det danske mindretal har en særlig forhold til Danmark kan vel ikke tages i tvivl. Ikke mindst siden 1920 var det en af de vigtigste opgaver af de danske kulturelle og politiske organisationer syd for grænsen at opbygge og opretholde kontakterne til Danmark. Hver organisation af det danske mindretal kan fremvise et hav af kontakter til Danmark. Dels er det institutionelle kontakter og på den anden side er det ofte også personlige kontakter, der gør sig gældende. I dette sammenhæng vil jeg gør opmærksom på at de kulturelle kontakter vi har til Danmark er livsnerven af mindretallets kulturelle arbejde her i grænselandet. Det er forskellen til andre mindretal, der ikke har et moderland i ryggen. Men en sådan forbindelse kan kun være gavnligt for begge parter, når man kan få inspiration på lige fod fra hinanden. Det betyder at det danske mindretal har en stor opgave i at udforme en særlig danskhed syd for grænsen og at fremvise overfor vore danske venner fra kongeriget på hvilken måde man kan begår sig i dansk sprog og kultur når man lever i et andet land end Danmark. Det betyder også at det danske mindretal skal være klar over at mindretallet er en egen størrelse indenfor det store danske fællesskab og netop af den grund har man som dansk mindretal også noget at byde på.

Men hvad er det for en danskhed vi har hernede? Jeg har jo i mit liv mødt

SSW IM LANDTAG

mange mennesker indenfor mindretallet som levede mange forskellige former for danskhed her i Sydslesvig. Nogle betegnede sig som dansker med stor forbundenhed til kongeriget. Andre sagde til mig at de føler sig mere som dansk sydslesviger. De føler ikke en regional bevisthed men bruger betegningen "dansk sydslesviger" som synonym for "det danske mindretal". Igen andre sagte at de er "Deutsche mit dänischer Sprache und Kultur". Man føler sig måske grænset ud, når man afgrænser sig for meget fra flertalsbefolkningen. Og i Nordfrisland findes der selvfølgelig også mindretalsfolk der har en stor tilknytning til den nordfrisiske regionalbevisthed. De siger rent ud at de er nordfriser. Jeg har også oplevet folk der ikke sagde: "Jeg tilhører det danske mindretal." men der sagte: "Ik bün bi de Dänen." - på perfekt plattysk.

Sådan en udtalelse skal måske vise at man tilhører den oprindelige befolkning i omegnen og derfor taler plattysk og at man så også hører med til det danske fællesskab indenfor og udenfor Danmarks grænser. Mangfoldigheden er stor indenfor det danske mindretal i Sydslesvig. Ligesom i alle mindretal findes der også i det danske mindretal alle mulige former for at være dansk og mine eksempler var kan ikke engang fremvise hele mangfoldigheden i det danske mindretal. Det er efter min opfattelse ikke en svaghed men en kæmpe kulturel fordel, der også kan give inspiration til Danmark. Vi kører ikke kun en spor i Sydslesvig. Vi er i stand til at køre på mange forskellige spor, uden at glemme hvor vi hører hjemme. Alle hører hjemme i det danske mindretal. Hver på sin måde.

Når jeg beskriver de mange former af danskheden jeg har mødt i Sydslesvig, så betyder det at de nævnte personer taler dansk og lever i dansk kultur på deres helt egen måde. Og det gør de på deres personlige måde i de rammer de har i deres omliggende samfund. Og det kan være helt forskelligt i Sydslesvig. Når man lever i Flensborg har man bedre muligheder for at udleve sin danske kultur end for eksempel i Rendsborg eller Husum. Når man lever i en af de større byer har man alligevel et bredere dansk tilbud end i landsbyerne eller helt på landet. Det afgørende er derfor ikke, at man er så kernedansk som muligt, så at man ikke kan skelnes fra en Københavner. Det afgørende er at man er sig bevist om sin danske ståsted. Det er nemlig nemmere at være tysk in Tyskland end at tilhøre et mindretal. Og når man frit i al offentlighed bekender sig til det danske mindretal, så er det allerede et stort skridt. Endnu større er skridtet når man lever sin danske kultur syd for grænsen og bruger sproget så ofte man kan.

Mindretallets selvforståelse er afhængig af det samfund vi lever i. Her syd for grænsen mødes tre sprog og kulturer. Man taler tysk og den regionale dialekt plattysk, man taler dansk og i enkelte tilfælde endda sønderjysk og man taler også frisisk. Om man tilhører flertalsbefolkningen eller om man tilhører det danske eller det frisiske mindretal betyder ikke at man lever 100 procent på tysk eller på dansk eller på frisisk. Man skifter mellem sprogene i

SSW IM LANDTAG

grænselandet lige efter behov. Og denne kunst og det er en kunst fører per automatik til at man kan bevæge sig i de andre kulturer i grænselandet. Det skelner os fra andre, der kun vokser op i en kultur og med kun et sprog.

Denne flersprogethed og denne mangfoldighed vi har, er en erfaring danskerne nord for grænsen kan lære noget af. Vi kan være det bindeled mellem kulturene ikke kun i grænselandet, men også på højere plan. Vi taler ikke kun sprogene i grænselandet, men vi kender også kulturene der står bag sprogene. Det er forholdsvis enkelt at lære et sprog, men det er utrolig svært at lære en kultur at kende til bunds. Det er vores fordel her som mindretal: Vi behersker sprogene og kender kulturene i forvejen. Når man altså taler om mindretallets kontakt til Danmark og om det, vi syd for grænsen kan lægge ind i vægtskålen, så er det vores flersprogethed og vores mangfoldighed der gør os til særlige dansker indenfor det store danske fælleskab.

For mig er det ikke afgørende om man er mere eller mindre dansk i Sydslesvig. For mig er basis for at være dansk at man bekender sig til det man er. Det svarer også til det der er grundprincippet i København-Bonn-Erklæringerne. Enhver må frit afgøre om man tilslutter sig mindretallet. Og det er mindretallets opgave at skaffe så mange udfoldelsesmuligheder som muligt for at man kan være dansk syd for grænsen.

Og hvordan sørger vi så for en endnu større bevidsthed om danskheden i vore egne rækker?

 Først og fremmest skal vi og vore venner nord for grænsen være klar over at vi lever med flere sprog og kulturer i Sydslesvig. Man lever i et område med flere kulturer og beslutter så på et eller andet tidspunkt at man emotionalt føler en større forbindelse til den ene eller den anden kultur. Det er vores særpræg og vores kendetegn.

 Det andet er at man skal være mere bevidst om at man tilhører et mindretal. Mindretallene har særlige forskellige forhold i deres hjemmelande. Der findes andre mindretal, der kan sammenlignes med os og igen andre der har helt specifikke forhold, der i første omgang ikke passer til vore forhold. Men mindretal har til fælles at de er mindretal og at man kan hente ideer og inspiration fra hinanden. Derfor er det for eksempel nødvendig at vore danske skoler i undervisningen også fokuserer på mindretallene i Europa. Vore mindretalsbørn skal lære andre mindretal at kende for at være mere bevidst om deres eget tilstedeværelse som mindretal. Det er også en opgave vores kulturelle organisation SSF kan tage sig af.

 Men det gælder ikke kun børnene men også os de voksne. Hvem har til dagligt kontakt til andre mindretal? Det er ikke ret mange i vore rækker, tror jeg. Derfor er det efter min opfattelse utroligt vigtigt at vi opbygger nye

netværk med andre mindretal. Som politiker kan jeg godt forstille mig at har et samarbejde med andre mindretalspartier fra andre lande. Det er noget jeg som friser og som enkelt person har i begrænset omfang, på grund af de kulturelle kontakter til andre mindretal friserne har. Men hvordan ser det ud i mit eget parti, SSW. Hvor mange institutionelle kontakter til mindretalspartier har vi som parti? Det er en opgave vi har i fremtiden for at klare de europæiske udfordringer der venter på os. Vi er næsten nødt til at opbygge et netværk med andre mindretalspartier. Og i fællesskab - SSF, SSW, Skoleforeningen, de tilsluttede foreninger og alle andre danske organisationer - skal vi arbejde på at opbygge bedre kontakter til andre mindretal i Europa.

 Derudover skal vi ikke glemme hvor vi kommer fra. Selvforståelsen og selvbevidstheden som mindretal har også noget at gøre med at man kender sine rødder. Dermed mener jeg, at det danske mindretal er særlig rodfast med landskabet og er en del af den oprindelige befolkning af området. Men vi føler os som sydslesviger og forbinder dette med en bekendelse til regionen. Indtil nu, tror jeg, er man Flensborger, Angeliter eller kommer fra vestkysten og tilhører det danske mindretal. Men en fælles sydslesvigsk-dansk-mindretalsidentitet, der er rodfast i en fælles regional indentitet for mindretallet er noget der kan danne basis for en endnu mere bevidst danskhed i regionen. Det er derfor i særlig grad en opgave vore kulturelle institutioner kan tage sig af. Dér skal formidles en regional bevidsthed. Og derudover er det næsten alt afgørende at man i vore skoler lærer noget om den nærmeste omverden og om kulturenes mangfoldighed i Sydslesvig. I vore skoler skal vi især fokusere på vores kultur og historie i grænselandet, så at vore unge ved hvor de kommer fra. Hvis man vil komme med en enkelt overskrift, så ville jeg formulere det sådan: Vi har brug for hjemstavnsskoler, der er rodfast i regionen.

 Og til sidst - men ikke mindst - skal vi holde fast i en tæt forbindelse til Danmark. Det er dér, hvor vi få det kulturelle input, vi som mindretallet har brug for. Og det er Danmark som er livsnerven for mindretallets kulturelle og folkelige arbejde

For nogle står alle disse mål måske i modsætning til hinanden:
 Vi skal være flersproget og bevidst målrettet dansk.
 Vi skal være europæisk og regional bevidst med det samme.
 Vi skal være bevist om vores ståsted som mindretal og alligevel være åben overfor flertalssamfundet.
 Vi skal have et tæt samarbejde med Danmark og i samme øjeblik opbygge nye mindretalsnetværk.

Men disse mål står ikke i modsætning til hinanden. Disse mål er de udfordringer vi som mindretal skal tage os af. Udfordringerne for mindretal

SSW IM LANDTAG

har altid været større end udfordringerne for flertallet. Og vi har klaret os godt de sidste årtier og derfor er jeg ikke bange for at vi også klarer de udfordringer der ligger foran os. Held og lykke dermed!